

P. R.

1746

P R E C E S

Marchionis Don Julii Antonii Lucini,
& Com. Don Annibalis Vicecomitis,
uti Delegatorum ab Utentibus
inferioribus Fluminis Olonæ

Legendæ

Actu propositionis Causæ vertentis
inter eos, & Officium ipsius
Fluminis.

P. R.

Ditum dicitur Votum Regii Fisci super emergentiis Fluminis Olonæ, & ut audierunt Uten-tes, non levem molem constituit. Quid specifi-cè contineatur in eodem Voto certò affirmare nequeunt Uten-tes, quibus dumtaxat datum est de auditu aliqua colligere, quando gravitas nego-tii exigeret, ut sensa Fisci, vel pro motivo, vel aliter communicarentur.

Ubi vera sint nuntiata Uten-tes relativè ad dictum Votum Fiscale, agnoscunt Uten-tes indispensabilem necessitatem nonnulla dedu-cendi, ut M. V. possit, omnibus examinatis, opportunè providere indemnitati ipsorum Uten-tes.

Duas Causa hæc habet partes, quarum una respicit gravamina per Uten-tes deducta contra Officium Olonæ, altera vero concernit allegatos per Officium abusus, quibus occurrendum esse instere-runt Commissarius, & Cancellarius in eorum respectiva rela-tione.

Circa primam partem Causæ habuit Officium Commissarii ejusdem Fluminis omnem additum examinandi, recognoscendi, & le-gendi quidquid in eorum precibus Uten-tes exposuerunt, & quid-quid continetur in documentis per eos productis, non ita tamen Uten-tes, qui ex mente Senatus M. V. dumtaxat potuerunt rap-tim videre deducta per Commissarium, & Cancellarium Offi-cii, nec non documenta producta in tanta quantitate, & nume-ro, ut parum credunt Uten-tes superfuisse in Archivio, quod non fuerit exhibitum, nisi fortè aliquid in eo remanere potuerit, quod ad eorum intentum non faceret; Plures siquidem hebdomadæ, ne dicantur menses, necessariae fuissent Supplican-tes si documen-torum prædictorum moles erat digerenda prout par est.

Sub beneficio itaque illarum notitiarum, quas Uten-tes habuerunt partim ex simplici, & indigesta visione eorundem documen-to-rum, & partim ex iis, quæ nuntiata fuerunt, aliqua deducunt Uten-tes, ut saltem eo modo, quo possunt, eorum Causam defen-dant, sperantes M. V. suppleturam fore in iis, qui ex causis præ-missis plene discuti non potuerunt.

Sicuti vero, ut præferunt Uten-tes, principaliter Regius Fiscus egisse dicitur de Dominio dicti Fluminis, quod Uten-tes allega-verunt consecutivè ad Instrumentum transactionis diei 7. Maji anni 1610., quod Fiscus acriter impugnat Uten-tes, ita abs-re non erit, ut M. V. habeat omnia, quæ ex dicto Instru-mento transactionis emergunt, ex quibus judicare valeat an Regius Fis-cus virtute dicti Instrumenti transfulerit in Uten-tes simplicem-
usum aquarum dicti Fluminis, ut prætere dicitur in ejus Vo-

to, an vero transfulerit in Utentes omne Jus tam possessionis, quam Domini, ut prætendunt Utentes.

Ex ipso Instrumento, quod fuit productum inter Scripturas hujus Causæ, viderit M. V. quod usque de anno 1518. Fiscus contendeat dictas aquas Olonæ sui Juris esse, quod subhorta lite circa Jurisdictionem hujus Causæ inter Senatam M. V., & Magistratum Reddituum Extraordinariorum, plures superinde emanarunt providentiæ tum ab Illustri Locum Tenente, tum ab Aula Regia Madriti.

1518

hays lecaute
MADRID

Quod Civitas Mediolani prætendebat ei competere Dominium dicti Fluminis. Quod late agitatum fuit Juditium super æditione titulorum, quibus Utentes dictis aquis fruebantur, per Regium Fiscum prætenfa, & per Utentes denegata, eo sub motivo, quod non ageretur de Flumine regali.

Quod Magistratus prædictus devenerit ad Sententiam, qua declaravit omnes buccas esse obturandas, salvo jure cognoscendi super juribus eorum, qui jura sua producerunt.

Quod post obturationem nonnullarum buccarum, dimissis aliis apertis, mediante fidejussione præstita, Utentes petierint coram Secretiori Consilio revisionem dictæ Sententiæ, producto libello, aliisque hinc inde inter Regium Fiscum, & Utentes factis acti-tatis, quæ tandem relata fuere in dicto Excelso Consilio.

Quod pendente decisione dicti Judicii revisionis proposita fuerit transactio, quæ præviis opportunis solemnitatibus conciliata remansit in modum sequentem, videlicet:

Primò, quod præfatus Illustrissimus D. Præses Polus, & Illustres D. D. Quæstores dicto nomine teneantur renuntiare, prout virtute præsentis conventionis, & transactionis renuntiaverunt, & renuntiant dictæ omni liti, & causæ, ac omni prætensionis, quam præfatus Regius Fiscus ejusque Camera quovismodo habet, & habere potest, ac possit in, & super dicto Flumine Olonæ ejusque causa, & occasione, & contra quoslibet Utentes aquis dicti Fluminis, vel uti prætendentes, pro quibus mota est lis; Quæ omnia jura, quæ dicta Regia Camera habet dictus Illustris Magistratus virtute auctoritatis de qua supra TRANSTULIT, ET TRANSFERT in præfatos omnes Utentes, ita ut præfati omnes Utentes liberè, & absque ulla exceptione dictis aquis, & FLUMINE uti valeant omni impedimento ipsius R. Fiscus penitus cessante, salvo tamen semper dispositionibus N. Const., quibus nullo modo censeatur derogatum nisi respectu dicti juris, & facultatis utendi dictis aquis, quarum respectu conveniunt Partes ut imposterum dictis Utentibus nulla inferatur, vel inferre valeat controversia, quin imò teneantur permittere, prout ex nunc permittunt, quod omnia per dictum Illustrum Magistratum, & Regium Ducalem Fiscum facta circa usum dicti Fluminis, vel aliter in præjuditium dicti Utentium in pristinum reducantur, non obstantibus quibusq; Proclamationibus, Ædictis,

Pol
questore

Præ-

Præceptis, Sententiis, & actis in favorem Fisci hinc retrò secutis; Quæ omnia, quatenus concernunt præjudicium dictorum Utentium prò infectis habeantur, quodque omnes Utentes dictis aquis admittantur, & non impediuntur, nec turbentur quoquo modo circa liberum usum, & facultatem utendi dictis aquis, ET FLUMINE, & dependentibus ab eo, prout utebantur. Ad quem effectum etiam, & alias ad omnem bonum finem præfatus Illustris Magistratus fecit, & facit prædicta omnia, & singula, quatenus expediat, & utile sit, vel necessarium, & non aliter &c. dicti Fisci nomine cum solemnibus tenore cessione jurium, & actionum, TRANSLATIONE DOMINII, ET POSSESSIONIS, SEU QUASI, solemniter constituto constitutione Missi, & Procuratoris in rem suam propriam, positione in sui locum, jus, & statum, & cum promissione defendendi &c. pro suo dato, & facto tantum &c. ita quod ob jura Tertii competentia, & quæ competere demonstrantur, non teneatur Fiscus ad aliquod pretium pro rata restituendum, nec aliter &c., salvo tamen semper supra, & infra resservatis, & salvo quod non possint uti beneficio præsentis Instrumenti, & contentorum in eo aliqui, qui non obtemperaverint pro portionibus eorum promissis in præsentis Instrumento, & taxam eis impositam, & imponendam etiam juxta ordinata per Excellentissimum Senatuum non solverint in terminis eis intimatis, seu intimandis, sed omne jus accrescat aliis solventibus, & observantibus contenta in præsentis Instrumento.

Hæc transactio, sive translatio, per Regiam Cameram facta etiam relative ad jura dictæ Sententiæ Magistralis, habuit pro correspondivo Scuta sex mille à libris sex Imperialibus pro quolibet, quæ in pluribus terminis promiserunt Utentes solvere in Regia Ducali Thesaureria hujus Civitatis.

Liberantur Utentes ab omni, & toto eo, quod præfatus Regius Fiscus, seu Regia Camera, ac Magistratus prætereundere potest, potuisset, ac posset super DICTO FLUMINE ejusq; causa, & occasione, & pro omnibus ab inde dependentibus, & à dictis Utentibus, & quolibet eorum, ita quod dicti Utentes nullam amplius prò prædictis prætensionibus, vel aliqua earum pati possint molestiam, sed liberati intelligantur generaliter, & generalissime.

Et ut latius ex dicto Instrumento dictorum diei, & anni recept. per Joseph Crassum Reg. Duc. Cam. Notarium, inter scripturas hujus causæ producto.

CRASSI Guelfo

Ex visceribus hujus Instrumenti plura deducuntur, quæ innegabiliter convincunt Utentes dicti Fluminis aquisivisse omne jus, quod Fisco, & Regiæ Cameræ non solum competebat, sed etiam quidquid prætereundere, aut petere posset etiam consecutivè ad Sententiam Magistratus superindè latam; Et sicuti certum est Regium Fiscum occasione dictæ Sententiæ prætereundisse, & obtinuisse in Sententia prædicta Dominium, & proprietatem dicti Fluminis, dum adigere intendebat Utentes ad productionem titulorum, in

quorum defectu intendebat, ut Fistulæ obturarentur, ita positus Utentibus in locum, jus, & statum Regii Fisci, dici debet translatum in eos illud idem jus, quod Fisco competebat, vel comperiisse declaratum fuit in Sententia.

Secundò deducitur derogatio Nov. Constitutionibus in iis, quæ concernunt jus, & facultatem utendi aquis dicti Fluminis, quidquid sit de aliis dispositionibus dictarum Legum provincialium, usum aquarum non respicientibus. Inter ea, quæ disponit Lex provincialis circa jus, & facultatem utendi aquis recensetur onus, injunctum Utentibus, satisfaciendi penes Officium, & in actis Notarii de non utendis aquis contra formam Ordinum, hoc onus dici debet sublatum virtute dictæ transactionis ex derogatione, quæ continetur in Instrumento, in quo licet exclusâ remanserit dispositio Nov. Constitutionum, tamen modificata fuit exclusio, sive reservatio respectu eorum tantum, quæ non respiciunt jus, & facultatem utendi aquis, prout est dispositio cogens ad præstationem dictæ fidejussionis.

Nec obesse posset animadversio, quod dictæ clausulæ dici debent appositæ potius ex stylo Notarii, quam ex Contrahentium mente, sive quia sunt clausulæ, coherentiam habentes cum qualitate contractus, qui in dispositiva Instrumenti stipulatus fuit, nec disconveniunt translationi jurium per Regiam Cameram factæ favore Utentium, sive quia clausulæ generales in contractu per Notarium appositæ, quatenus non repugnent substantiæ ejusdem contractus, censerentur debent appositæ de voluntate Contrahentium, potissimum quando Contrahentes ipsi sunt in dignitate constituti, & juris periti, prout in nostro casu, quia tunc præsumendum eos non fuisse permissuros, ut in Instrumento contractus aliquid explicaretur, per quod vel expressè concederetur, vel dubitari posset concessum fuisse, quod non intendebant concedere.

Minusque officit, quod cum Illustri Civitate, de Fluminis proprietate contendente, non sit transactum, quia retento quod Fiscus consecutus sit ejus favore declarationem proprietatis ejusdem Fluminis, mox in transactione translata sint in Utentes etiam jura, competentia ex dicta Sententia, perceptibile non est, quomodo Regio Fisco venire potuerit in mentem prætendendi non fuisse translatum in Utentes jus dictæ proprietatis, ex eo solum, quod contentio super proprietate non vigeret cum Utentibus, sed quidem cum Illustri Civitate, quæ posset quidem juribus suis contra Utentes experiri, utpotè successis in locum, jus, & statum Regii Fisci, cum quo antea quæstio erat circa proprietatem Fluminis, sed nusquam inferri posset, quod Regius Fiscus prætere-

dere possit contra litteram Instrumenti proprietatem Fluminis non transfuisse in Utentes, eo quia quaestio super proprietate, promota fuit ab Illustri Civitate, potissimum ubi per Sententiam Magistralem dicta proprietas fuerat favore Fisci declarata. Nec quaestio per Illustrem Civitatem excitata adversus Regium Fiscum super proprietate Fluminis impedire potuit, quin post reportatam à Regio Fisco declaratoriam pertinentiæ ejusdem proprietatis stipulari potuerit transactio, qua mediante in Utentes transfret jus favore Fisci declaratum, licet ab Illustri Civitate impugnatum, quia sola prætensio Tertii ad causam venientis non inficit contractum, sed ad plus considerabilis esse potest, ut Tertius admittatur ad exercendum contra Utentes illud jus, quod judicialitèr proposuerat contra Regium Fiscum.

Præceteris tamen dignetur M.V. animadvertere, quod in dicto Instrumento non tantum transferuntur in Utentes jura Fisco competentia circa aquas dicti Fluminis, sed etiam circa ipsum Flumen, ut haberur ex verbis Instrumenti superius relatis, quomobrem inferendum est, quod post transactionem prædictam diversimodè judicandum sit de juribus Utentium, quam judicandum esset ex dispositione Nov. Const. ne dnm respectu concernentium usum aquarum, sed etiam relativè ad facultatem concessam Utentibus circa omnia, quæ dictum Flumen quoq; modo respiciunt.

Fortius cum non agatur de Flumine Regali, quia nec navigabile est, nec aquis suis aliud reddit navigabile Flumen, prout loquendo de Flumine Olonæ sanxisset Sen. Excellentiss. refert Raudens. *var. resol. cap. 68. in fine*, quem allegat, & sequitur Caroell. *de servit. & aqu. disquis. 14. sub num. 17. vers. Si offervi circa finem.*

Qualiscumque siquidem sit, vel esse possit natura hujus Fluminis, vel publici, vel regalis, nil post transactionem Regius Fiscus desumere potest, quod immutare valeat substantiam Contractus cum eo stipulati ab Utentibus, saltem ad effectum de quo agitur. Transegit Regius Fiscus, & transactionis titulo, transfudit in Utentes omne Jus, quod habebat in Flumine. Translatio facta fuit ad effectum ut Utentes liberè uti possent aquis, salvo semper Jure Molendinorum, annexam habentium Causam, & utilitatem publicam. Duo itaque ex hoc Contractu respectu Fisci, & Utentium innegabiliter prodeunt; alterum scilicet quod aque Fluminis quoad facultatem utendi tempore debito, & citra Molendinorum præjudicium, spectent Utentibus, in illa eadem proprietate, in qua ante transactionem spectavisse declaratum fuerat Regio Fisco. Alterum vero quod respectu Regii Fisci nulla amplius possit quaestio promoveri circa proprietatem aquarum,

per

per quam liber usus vel coharctetur, vel diminuatur alioquin transactio prædicta nihil operaretur, quia in Utentes nihil transfatum esset ex iis, quæ littera transactionis præbet Regiam Cameram transtulisse in Utentes.

Debuerunt Utentes ipsi de hac re latius agere, quam fortasse par esse quis crediderit, ut M. V. percipiat nimis esse repugnantia litteræ dictæ transactionis nonnulla, quæ per Officium prætenduntur, prout est Jus prohibitivum piscationis in eodem Flumine.

Si enim nihil amplius post transactionem Regio Fisco competere potest in aquis dicti Fluminis. Si Officio unicè destinato per leges Provinciales ad curandam tum Fluminis conservationem, tum legum observantiam pro recto usu aquarum, nullum Jus in dictis aquis nec ex proprio instituto, nec aliter competere potest, non erit profectò excogitabile, quomodo piscatio in aquis, quarum usus privativus etiam quoad Fiscum competit Utentibus, possit prohiberi Utentibus ipsis, qui ex lege transactionis opponere possunt Fisco, tua non interest, aut interesse potest.

Unicè quoad piscationem proponitur asserta præscriptio, quam Regius Fiscus admittere videtur in præjudicium Utentium, licet exinde omnem excludat eorum favore, & in quibuscumque circumstantiis præscriptionum; Circumfertur siquidem Regium Fiscum in ejus Voto admisisse, quod in Flumine publico cuilibet competat facultas piscandi, nisi aliter consuetudine, vel præscriptione inductum sit, prout inductum esse admittit favore Officii, & Amplissimi Conservatoris. Fundamenta allegatæ possessionis, & consuetudinis defixa asseruntur in Ædictis, quæ etiam antiquissimo tempore publicata dicuntur, prohibentia piscationem sine licentia Amplissimi Conservatoris.

PESCA

Profectò durum videtur Utentibus, quod si aliquid in præjudicium Utentium longo tempore fiat per Officium, admittatur statim Jus præscriptionis, & consuetudinis, licet aliter disponat lex, si vero Utentes aliquid in præjudicium Officii per longum tempus vel fecerint, vel facere recusaverint, non solum nulla admittatur præscriptio, sed totum tanquam abusus damnetur, ita ut præscriptio contra Utentes favore Officii, semper admittatur, favore autem Utentium, & contra Officium semper damnetur.

In materia piscationis, quæ in Flumine publico cuilibet permissa est, non acquiritur Jus prohibendi, nisi probetur, quod Jus habentes piscandi aquieverint prohibitioni, de qua aquiescentia adhuc doctum non fuit, & licet, ut asseritur, plura per Officium producta fuerint Ædicta, prohibitiva etiam sub pœna; Tamen tria retinenda sunt, quæ Ædictorum observantiam, & per consequens Utentium aquiescentiam excludunt.

PESCA